

Tannlegenes store stevne

Tannlegeforeningens landsmøte 2005 gikk av stabelen i Norges Varemesse på Lillestrøm i dagene 13. – 15. oktober, med 2 700 deltakende tannleger, tannlegestudenter, tannpleiere, tannhelsesekretærer og tannteknikere, og nesten 2 900 kvadratmeter dentalutstilling.

L sin tale ved åpningen av landsmøtet foretok foreningens avtroppende president, Carl Christian Blich, en tidsreise i sin presidentperiode, som startet for seks år siden. Han viste blant annet til et trygdebudsjett som har vokst fra 240 millioner kroner i 1999 til bortimot 700 millioner i år. Det vil si godt og vel en dobling, og faktisk nesten en tredobling av trygdebudsjettet til tannbehandling i løpet av svært få år. Presidenten viste til at driftsbudsjettet for Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) på ingen måte har vokst tilsvarende. NTFs hovedstyre har antydnet at det vil være behov for en ytterligere vekst på mellom to og tre hundre millioner kroner, for å styrke DOT slik at blant annet lønn og andre stimuleringsiltak kan bedre rekruttering, og ikke minst stabilitet i stillingene.

Blich nevnte også honorarene til privatpraktiserende tannleger, der en økning på hele 70 prosent fra 1995 til 2004, har høstet en god del oppmerksomhet. Blich mener at økningen skyldes en underfinansiering i privat sektor i årene 1976–95, en betydelig utvikling innenfor tjenesten og ikke minst en rekke myndighetspålagte ordninger, hvor obligatorisk tjenestepensjon for alle fra og med 2006 så langt er det siste. Blich sa at NTF i den sammenheng vil komme med et tilbud til alle tannleger som har ansatte.

– Alt må dekkes gjennom honorarene; det er ingenting som kommer fra offentlige bidrag, sa Blich, som også mente at honorarutviklingen, sammen

med en sparsom tilgang på norske tannleger, har bidratt til å gi de offentlig ansatte bedre forhandlingskort på hånden i lokale lønnsoppgjør. Samtidig sa han at det er grunn for privat sektor til å vise moderasjon fremover.

Presidenten tok videre i sin tale opp grunnutdanningen av tannleger. Han sa at til tross for at NTF nå støtter utdanningen i Tromsø på alle måter, har man ikke glemt innvendingene man en gang hadde. Blich sa at de kan bli gode å ha og trekke frem når den økonomiske hverdagen rammer og budsjettene krymper. Distriktpolitikk koster, sa Blich; og har man sagt A, som med Tromsøutdanningen, må man følge opp med B – selv om det kniper. Blich sa også at det stadig er en kamp å få nok klinisk trening ved lærestedene.

Til tross for enstemmige vedtak er spesialiststrukturen fortsatt ikke avklart, sa Blich videre, og ga til kjenne uro for myndighetenes arbeid med den saken. – Det er en skam at det ikke er blitt orden på finansieringen av spesialistutdanningen, slik at spesialistkandidatene kan få en lønn til å leve av under utdanningen, var det klare budskap til helsemyndighetene. – De har en venstre hånd som ikke vet hva den høyre driver med, sa Blich, og høstet applaus for dette utsagnet. Minst like ille synes han det er at formelle vedtak

Carl Christian Blich mottok sin første hyllest som avtroppende president i NTF, idet fagnevndens leder, Nina Wiencke Gerner, overrakte blomster som takk for alle klarinettonene han har bidratt med i de seks årene han har vært president. Foto: Bjørn Sigurdson, Scanpix.

om etablering av regionale kompetansesentra ikke er blitt fulgt opp med midler og tiltak som sikrer den praktiske etableringen, inkludert utdanning av kandidater fra de respektive regioner. Skal det bli kompetansesenter i Arendal, må man prioritere åtte kandidater derfra, nevnte han som et innlysende eksempel.

Carl Christian Blich fortsatte med litt selvskryst av foreningen og viste til medlemsundersøkelsene fra 2000 og 2005. Svarene kan lett tolkes slik at medlemmenes tilfredshet med foreningen og dens tjenestetilbud som helhet har økt. En vesentlig større andel enn i 2000 mener dessuten at foreningen er blitt mer synlig.

Til slutt pekte presidenten på de store

utfordringene NTF står overfor i det videre arbeidet med Tannhelsetjenesteutvalgets innstilling, som kanskje blir stortingsmelding allerede til våren.

– Der ligger det dramatiske forslag til endringer, som krever kloke tillitsvalgte i NTF, sa Blich, før han i etterpåklokskap nevnte noen store tabber begått på 70-tallet. Bare for å mane til å se de store linjene bakover, og lære av dem. Han ønsket med det sine etterfølgere lykke til.

Heder og ære

Colgate –NTFs forskningspris 2005 gikk til post. doc. ved Universitetet i Bergen, Daniela Elena Costea. I begrunnelsen har komiteen vektlagt originalitet og oppfinnsomhet i forskningsarbeidet, samt hennes evne til parallelt å involvere og påta seg veiledningsansvar for flere stipendiater på master- og doktorgradsnivå. Costea har i sitt forskningsarbeid utviklet en modell av human munnslimhinne, som histologisk er sammenlignbar med vår normale munnslimhinne. Professor Anne Christine Johannessen mottok prisen på vegne av Costea.

Tidendes pris for beste oversiktsartikkel gikk til professor B. Frode Hansen ved Oslofakultetet, for artikkelen Diagnostikk av periodontale sykdommer, publisert i Tidende nr. 1, 2004. Dette er ifølge juryen en oversiktsartikkel i egentlig forstand. I utvelgelsen er det lagt vekt på artikkelens systematikk og kildebehandling, innholdets relevans

for Tidendes lesere, disposisjon, fremstillingsform, lesbarhet og illustrasjoner.

Zendiumprisen ble tildelt professor i samfunnsodontologi ved Universitetet i Oslo, Dorthe Juul Holst, for Trøndelagsprosjektet, der tannstatus og tannhelse i ulike aldersgrupper er blitt undersøkt tre ganger hvert tiende år, fra og med 1973. Til grunn for prisen ligger et ønske om at det skal gjøres enda en måling.

Annerledeslandet?

Professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, Ivar Frønes var invitert til å holde åpningsforedrag ved NTFs landsmøte 2005. Han er litt bekymret over den norske annerledesheten, noe han også har utdypet i boken *Annerledeslandet*, som kom ut på Gyldendal tidligere i år.

Foredraget hans, og boken, berører en rekke aktuelle temaer, som for eksempel tidsklemma, de unges utdanningsvalg, norske elevers dårlige prestasjoner i realfag, det stigende forbruket, det paradoksale i at høyere materiell standard ikke gjør oss mer lykkelige, det økte fokuset på selvrealisering og fritid, samt fordeling av arbeid og fritid mellom generasjoner og livsfaser.

Et av Frønes' hovedpoenger er at vår

Professor i sosiologi, Ivar Frønes, snakker engasjert om annerledeslandet Norge. Foto: Bjørn Sigurdson, Scanpix.

lettkjøpte rikdom og høye materielle standard gir oss mulighet til å dyrke en livsform med vekt på fritid og selvrealisering, noe som på sikt kan bidra til å undergrave vår egen velferd. Rikdommen og de kulturelle mønstre og livsstiler den åpner for, kan hindre nyskaping. – Når stadig færre unge velger matematikk og ingeniørfag, hva skal vi da gjøre når oljen en dag tar slutt og vi må utvikle nye næringsveier, spør Frønes. Og når den yrkesaktive perioden blir stadig kortere på grunn av en utvidet ungdomstid og en lengre pensjonsfase, hvem skal da sikre vår velferd i framtida?

Annerledeslandet er en populærvitenskapelig debattbok der forfatteren forsøker å samle trådene fra mange års forskningsarbeid, og fletter sammen kunnskap om utviklingsmønstre på en rekke samfunnsområder. Ifølge Frønes er Norge på sett og vis et annerledesland, og han betrakter annerledesheten som bekymringsfull på mange måter. Det som gjør Norge annerledes, er blant annet den raske og lettkjøpte økonomiske veksten og den jevne fordelingen av rikdommen. Det norske oljefondet har ikke bare betydning for vår økonomi, hevder Frønes, men også for vår kultur og selvforståelse. Hva skjer kulturelt med et land som er så rikt, spør han? Fremveksten av nye kulturelle mønstre er et viktig anliggende i boken. Et sentralt poeng er at velstandsveksten endrer våre vaner og gir oss nye horisonter. Vår nyervervede rikdom har listet seg inn i våre kulturelle mønstre uten at vi merker det, skriver Frønes.

Heine Totland (t.v.) og Gisle Børge Styve bidro med imponerende energisk morgensang og satte tonen ved åpningen av NTFs landsmøte. Foto: Bjørn Sigurdson, Scanpix.

For ham er det bekymringsfullt at de gamle sliterne med sterk pliktfølelse og høy arbeidsmotivasjon erstattes av nye generasjoner med større forventninger til materiell velstand og fritid. Dessuten er både unge og gamle stadig mer vendt mot fritiden, hevder han. Både folks faktiske tidsbruk, og deres tidsbruksønsker, tyder på at fritid prioriteres høyere enn yrkesarbeid. Folk skal realisere seg selv. De må finne noe å gjøre som er i overensstemmelse med dem selv. Det er ikke bare suksess man skal ha, man skal også leve det gode liv. Behovet for selvrealisering blir i økende grad oppfylt i fritiden, og ikke på jobben, sa Frønes, som omtalte tidsklemma som en epidemi. Vi jobber mindre i år 2000 enn i 1990. Likevel vil vi ha mer fritid til å bruke på venner. Og til tross for at vi blir friskere og friskere, er vi sykere og sykere, og i hvert fall langt mer artikulerte om det enn før. Det har utviklet seg et vokabular for sykdom som vi ikke var i nærheten av tidligere, og det er et senter og et institutt for alle mulige lidelser, som det ikke fantes ord for før i tiden. Og som et apropos; det er langt mer amalgamforgiftning i Sverige enn i Norge – men her har vi til gjengjeld svært mye nakkeslengskader. Symptomene er omtrent de samme.

Frønes var også innom kritikken av barns forbruk, og kjøpepresset barn og ungdom utsettes for; mens det er sjelden man hører snakk om at det er kjøpepress på firehjulstrekkere. Hvor er egentlig overgangen fra kjøpepress til personlig smak, spurte Frønes, og trakk frem reklamens budskap om at Du fortjener det. Bare i kraft av din eksistens. Men når får vi egentlig som vi fortjener?

Ellen Beate Dyvi

Professor Anne Christine Johannessen ved Det odontologiske fakultet i Bergen mottok Colgate – NTFs forskningspris på vegne av post. doc. Daniela Elena Costea. Foto: Scanpix.

Professor B. Frode Hansen ved Oslofakultetet takker for Tidendes pris for beste oversiktsartikkel. Foto: Scanpix.

Årets Zendiumpris gikk til Trøndelagsprosjektet, ved professor i samfunnsodontologi ved Universitetet i Oslo, Dorthe Juul Holst. Foto: Scanpix.

Norsk Dental Depots stand ble kåret til årets beste på Nordental. Aina Eliassen viser stolt frem pokalen. Foto: Gudrun Sangnes.

Både besøkende og utstillere var svært fornøyd med åretes Nordental i Norges Varemesse på Lillestrøm. Bildet er tatt før det store innrykket, rett etter landsmøteåpningen torsdag morgen. Foto: Scanpix, Bjørn Sigurdson.

Stavanger forbereder seg til å arrangere landsmøtet neste år, og lokket besøkende med godbiter tilberedt av kokker fra Gastronomisk Institutt. Foto: Gudrun Sangnes.

Ansatte ved NTFs sekretariat har travle dager når det er landsmøte. Her tar de en pust i bakken, mens de får litt massasje på nakken. Fra venstre: Regnskapssekretær Kjersti Bøhren, Tidende-redaktør Gudrun Sangnes og IKT-konsulent Ane Øpstad Hamborg. Foto: Sissel Dahl.

Fagnemndens leder, Nina Wiencke Gerner, tok ordet under åpningen av landsmøtet og fristet med mange faglige foredrag i tillegg til odontologiske og politiske debatter. Foto: Scanpix, Bjørn Sigurdson.